

Biologisch/dynamisch imkeren op het GWL Terrein

Projectbeschrijving

Bijen worden al een aantal jaar getroffen door de “Bijensterfte” en de bestuivers van de natuur en onze voedselproductie kennen ernstige problemen. BeeCare wil ervoor zorgen dat de bijen in Amsterdam op lange termijn meer kans op overleven hebben door ze lokaal te ondersteunen. Een van de manieren om dit te doen is door naast de traditionele imkermethode ook op een biodynamische en zo natuurlijke mogelijke manier te houden.

Er zijn internationale voorbeelden waarbij de bijen in de stad beter overleven dan op het platteland dus dit is de uitgelezen plaats om de bijen de kans te geven op een natuurlijke manier met de bedreigingen in hun omgeving om te gaan. Een diversiteit aan methodes verhoogd ook de kans dat de bijen op lange termijn meer kans op overleven hebben.

Voor meer informatie over Beecare ga naar [BeeCare Amsterdam op Facebook](#) en Like de pagina om op de hoogte te blijven.

Achtergrond

Bijen en andere bestuivers zijn onmisbaar voor de bevruchting en op die manier ook voor de voortplanting van veel bloemen, planten, bomen, ...

Ze verspreiden nieuw leven en zorgen ervoor dat dit ieder jaar weer door kan gaan. Daarnaast zijn onrechtstreeks verantwoordelijk voor ongeveer 30% van onze voedselproductie.

De honingbijen maar ook solitaire bijen kennen al een aantal jaren ernstige uitdagingen en velen worden in hun bestaan bedreigd. Dit fenomeen is ondertussen wereldwijd bekend als de “bijensterfte” of bij honingbijen: CCD (Colony Collapse Disorder). Er zijn sinds 2006 talloze onderzoeken, opiniestukken en documentaires over gepubliceerd, de VS publiceert elk jaar een “CCD Progress Report”, de Europese Unie investeert in onderzoek en ook de Verenigde Naties herkent het in haar UNEP klimaatrapport. Daar staat ook dat gemiddeld elk jaar 10-20% van de bijen sterft door natuurlijke selectie maar dit is de laatste jaren gestegen tot 31/36%. Sommige (commerciële) bijenhouders hebben verliezen tot wel 75-90%.

Over de oorzaken is veel discussie en vaak wijzen de publicaties op een samenspel van verschillende factoren zoals; gewassenbehandeling en chemische bestrijdingsmiddelen, die het geheugen en de oriëntatie van de bij beïnvloeden, verlies aan nestplaatsen door industrialisering en modernisering, gebrek aan stuifmeel en voedseldiversiteit door monocultuur en achteruitgang van de algemene biodiversiteit,

en meer specifiek voor honingbijen; globalisering waarbij mijten en virussen zich wereldwijd hebben kunnen verspreiden. De Varroa-mijt is op dit moment een ernstige bedreiging voor bijen omdat hij ook een grote overdrager van virussen, en vaak de fatale slag voor het bijenvolk is. Hierdoor wordt hij als een van de grote oorzaken van de bijensterfte gezien. Daarnaast speelt ook mee dat koninginnen vaak van een gelimiteerd aantal kwekerijen komen en er bij bijen een soort menselijke selectie is doorgevoerd waardoor de genetische diversiteit en selectie beïnvloed is.

De gangbare imkermethode is door de jaren heen op ook relatief industriële manier gegroeid en is gericht op honingopbrengst met een bijhorende selectie op zachtmoedigheid, haalgedrag en honingproductie waardoor andere eigenschappen zoals hygiëne of sociale controle in de onderdrukking kunnen komen. Terwijl die juist voordeling voor de overlevingskansen van de bij op lange termijn kunnen zijn. BeeCare wil hier in de buurt graag een “natuurlijker” alternatief naast plaatsen.

Aanpak

Parijs, Hong Kong en Londen zijn een paar voorbeelden van steden waarin bijen het goed doen omdat in steden vaak minder pesticiden worden gebruikt en er, een meer divers en continu aanbod aan stuifmeel en nectar is. Zie bijlage 1.

Om de bijen op lange termijn meer kans op overleven te geven willen we de bijen de kans geven om naast de gangbare manier van imkeren, ook op een natuurlijkere manier hun bedreigingen te overwinnen. De natuur slaagt er soms beter in om zich aan te passen aan de omstandigheden dan dat de mens hier via kunstgrepen toe in staat is. We willen de bijen figuurlijk weer dichterbij de natuur brengen ook al is dit in de stad. We richten ons dus niet zoals gangbaar op de honingopbrengst en het overleven van bijen op korte termijn. Hierbij worden bijen namelijk gedwongen cellen van een bepaalde afmeting aan te houden, worden de mannetjes of darren uit de ramen gesneden, wordt hun honing vervangen door suikerwater en worden ze behandeld met zuren die ook de bijen ook schade kunnen toebrengen.

Wij willen de bijen de kans geven om op een natuurlijkere manier met bedreigingen zoals de Varroa-mijt om te gaan en ze te ondersteunen in plaats van te imkeren voor de honingopbrengst. Honing is voor de bijen een waardevolle stof die we pas zullen winnen als de bijen op een natuurlijkere manier blijken te overleven. We zorgen er ook voor dat het volk niet ‘gesplitst’ in de kast zit, stimuleren natuurbouw, laten de darren leven en gebruiken geen zuren in de kast.

Financiering

Bij een natuurlijke manier van imkeren waarbij de honing aan de bijen gelaten wordt is er (bijna) geen opbrengst voor de imker en kost het houden van bijen enkel wat tijd en geld. BeeCare is dan ook verheugd dat de “GWL terrein” de opstart van dit project wil financieren. Gezien de beschikbare middelen wordt gevraagd slechts een deel van de kosten te financieren en zullen andere subsidies aangevraagd worden om het project verder te bekostigen.

In bijenparadijs Parijs ...

Ondanks de raadselachtige, wereldwijde massale bijensterfte doen bijenvolken in de stad het beter dan op het platteland. Zoals op het dak van de Opéra.

Door PEK VAN ANDEL

De Parijzenaar Jean Pauton kreeg in 1982 een bijenzwerm, die hij in de gang van zijn appartement huisvestte. Zijn conciërge ontdekte dat. Zij gebood hem zijn logées elders onder te brengen. Pauton is rekwisiteur bij het Parijse theater de Opéra. Zijn collega, een brandweerman, die vissen kweekte in het ondergrondse waterreservoir van het theater, raadde hem aan zijn bijen heimelijk op het dak van de Opéra te zetten. De bijen floreerden. Er staan nu vijf kasten op een veilige hoogte van tachtig meter.

Door een reportage in het blad *Paris Match* van fotograaf Yann Arthus-Bertrand die vanuit helikopters kijkt en kiekt, werd de clandestiene imker wereldberoemd net als zijn bijen en hun honing. Die wordt verkocht in de luxe delicatessenzaak Fauchon, voor een kleine formaliteit aan de kassa: 15 euro voor 125 gram. De bijen zijn ook te zien in de film over de Opéra, *La Danse* van F. Wiseman uit 2009.

Er staan nu zo'n vierhonderd bijenvolken in Parijs. Het aantal volken is niet zo bijzonder, wel de hoeveelheid en de kwaliteit van hun honing. Er zit geen lood of dioxine in en de bijen van Parijs doen het beter dan op het Franse platteland. Experts denken dat dit komt omdat er bij de teelt van vooral koolzaad en zonnebloemen bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, die in Parijs al tien jaar verboden zijn, zoals *Cruiser*, *Round-up*, *Gaicho* en *Regent*. Daardoor kan één Opéra-bijenvolk tot honderd kilo honing per jaar geven, terwijl dat op het land ge-

Pauton met zijn bijen op het dak van de Parijse l' Opéra. Foto Eric Tourneret

middeld tien kilo is. Ook is Parijs drie graden warmer, zodat het vliegseizoen en de vliegdagen voor de bijen langer zijn. Verder biedt Parijs ruim tweehonderdvijftig soorten nectar- en stuifmeelbronnen, waaronder kers, linde, kastanje, *sophora* (honingboom) en bloemen het hele jaar door. Op het platteland zijn dat er soms maar vijftien. Er worden ook al honderdvijftig jaar imkers opgeleid in

de bijenstal van de Jardin du Luxembourg. Nog nooit was er zoveel belangstelling van jongeren. De inschrijving voor de imkerkursus van 2009 was in twee uur volgeboekt.

Imkeren is in. Er staan ook bijenvolken ook op het Grand Palais, het restaurant Tour d'Argent, bij Louis Vuitton op een kantoor in La Défense. En het Parijse Google-kantoor wil bijen op het dak.

... en Amsterdam

Ook in een grote stad als Amsterdam doen de bijen het beter dan op het platteland, weet imker Ries Hoogendoorn.

Nee, de massale mysterieuze bijensterfte treft stadsbijen net zozeer als plattelandsbijen, zegt Ries Hoogendoorn, voorzitter van de AVBB, de Amsterdamse Vereniging tot Bevordering van de Bijenteelt. Vorige winter verloor hij 90 procent van zijn bijen door de 'verdwijnziekte', waarvan wetenschappers nog

steeds niet weten wat die veroorzaakt. Maar los daarvan doen stadsbijen het wel beter dan plattelandsbijen, zegt Hoogendoorn. „De biodiversiteit in de stad is voor bijen veel groter dan daarbuiten. De mix en de hoeveelheid stuifmeel die bijen in de stad vinden is groter dan op het platteland. Daar heb je monocultuur en spuiten ze ook nog gif op bermen en gewassen. Voor plattelandsbijen is er weinig te eten. Eigenlijk zie ik het voor de plattelandsbij somber in. Die heeft geen toekomst. De stadsbij wel,” zegt Hoogendoorn. Zijn vereniging kent in de hoofdstad al ruim 50 imkers, en

daarnaast 'zijn er niet-aangesloten met een bijenvolk op het dak.' Landelijk zijn er zo'n zesduizend imkers. De aanwezigheid van imkers baart bijenhoudend Nederland zorgen, maar „de belangstelling om te imkeren in Amsterdam is groter dan we aankunnen,” zegt Hoogendoorn. Hij kan jaarlijks acht imkers opleiden. Honing uit Amsterdam-West smaakt anders dan uit Amsterdam-Oost, bevestigt hij: „Per periode en bijenvolk verschilt de honingsmaak.”

➤ Imkersinformatie via www.bijenhouders.nl